



## **Veje til et godt ungdomsliv**

Inspiration til dig der arbejder med etniske minoritetsunge udsat for social kontrol

**Kan du sige 'ja' til:**

- Synes du alle har ret til et godt ungdomsliv?
- Er du i tvivl om, hvordan du skal hjælpe unge der er udsat for social kontrol?
- Vil du gerne hjælpe og finde muligheder?
- Har du brug for praktiske råd?

**Så læs kataloget med inspiration fra andre lærere, klubmedarbejdere, integrations- og jobkonsulenter.**

# Borgmesterens forord

---

Der er mange veje til det gode ungdomsliv. I Københavns Kommune er vi så heldige, at vi har en lang række kommunale og frivillige tilbud, såvel som aktører, der dagligt arbejder for at sikre, at de unge trives. Det gode ungdomsliv gælder desværre ikke for alle. Undersøgelser viser, at etniske minoritetsunge i højere grad end unge med majoritetsbaggrund udsættes for social kontrol, og på den måde bliver forhindret i at leve deres liv, som de selv ønsker, det skal formes. Dette gør sig især gældende inden for spørgsmål om fritid, seksualitet og køn.

Som Beskæftigelses- og Integrationsborgmester i København mener jeg, at det er dybt bekymrende, at der er en gruppe af vores unge, som ikke føler, at de har samme vilkår og muligheder som alle andre. Vi må derfor i fællesskab tage hånd om vores unge og udfordre den sociale kontrol, som de oplever i deres hverdag. Det er en opgave, jeg tager alvorligt, og jeg er derfor glad for at kunne præsentere dette inspirationskatalog, der tager afsæt i, hvad københavnske ungearbejdere udfører dagligt, til inspiration for andre ungearbejdere.

I kataloget får du inspiration til, hvordan du kan tage den svære dialog med unge og deres familier, og du kan læse gode erfaringer fra en lang række skolelærere, klubarbejdere, integrationsvejledere, mentorer og beskæftigelseskonsulenter, som hver dag gør deres bedste for at sikre de unges ve og vel. Kataloget beskæftiger sig med en lang række kendte, men svære situationer i skolen, klubben og på jobcenteret og giver dig eksempler på, hvordan andre af dine kolleger har løst problemstillingen på en konstruktiv måde, der gavner både den unge og deres forældre.

Som borgmester er jeg bevidst om, at det ikke er en opgave, vi i kommunen kan løfte alene. Jeg er derfor glad for, at en lang række minoritetsforeninger i København støtter op om vores arbejde med at forebygge social kontrol ved selv at udbrede det gode ungdomsliv i deres egne foreninger. Dem vil jeg gerne takke.

Problemstillingen må vi løfte i fællesskab, og med dette katalog har vi sammen taget det første skridt for at udbrede gode ideer og praksis.

*Anna Mee Allerslev*

Beskæftigelses- og Integrationsborgmester, Københavns Kommune



# De unges forord

---



Som unge i København har vi mange muligheder for at mødes med vores venner, hænge ud i klubben eller tage i byen for at nyde de forskellige sports- og udendørsaktiviteter. Vi mener at alle unge i byen skal kunne have det lige godt og trives i det daglige.

Vi er mange foreninger, og vi laver vidt forskellige ting. Nogle af os har egne lokaler, mens andre af os holder til på nettet. Nogle af os laver online magasiner og sjove Facebook opdateringer, mens andre af os arrangerer konferencer og styrker de unges organisatoriske kompetencer. Men det vi alle har til fælles er, at vi hver især ønsker at udbrede det gode ungdomsliv blandt medlemmerne i vores foreninger. Det gør vi ved at tilbyde vores medlemmer nogle gode, stærke fællesskaber, hvor vi nedbryder tabuer, rådgiver i forhold til de unges problemer og udfordringer såvel som giver dem sparring til uddannelse og jobs. På den måde håber vi på at skabe nogle glade, ressourcestærke unge til morgendagens Danmark.

Arbejdet for ligestilling og medbestemmelse over egne livsvalg er temaer vi finder utrolig vigtige i vores daglige arbejde. Sådan er det også med social kontrol, som er en udfordring, mange af vores medlemmer og frivillige har oplevet på egen krop. Det er samtidigt et tema, der i mange år har været tabubelagt blandt byens ungearbejdere. Der har derfor hersket meget mystik og berøringsangst om emnet, hvilket vi håber, der i de kommende år vil blive gjort op med, til gavn for de unge selv. Vi er derfor glade for at kunne indlede dette inspirationskatalog, som tager udgangspunkt i konkrete situationer ude på Københavns skoler, klubber og væresteder, og som indeholder løsningsforslag på, hvordan man har forsøgt at tackle udfordringerne.

Som foreninger i København støtter vi op om kommunens indsats for at udbrede det gode ungdomsliv. Vi gør samtidig vores bedste for løbende at give kommunen inputs og bidrag til, hvordan de, eller rettere sagt vi, sammen kan løse udfordringerne og på den måde skabe bedre trivsel og glæde blandt vores unge.

Vores største ønske er, at inspirationskataloget i fremtiden ikke længere vil være relevant for kommunens ungearbejdere, fordi udfordringerne om social kontrol til den tid ikke længere vil være til stede i byen. Men indtil da, håber vi, at du i kataloget finder inspiration og hjælp, til at løse de udfordringer du står med til daglig.

*O.N.E*

*De5fs*

*Ungvej DK*

*Det Bar' Ayib*

*Sabaah*

*Ethniqa Magazine*

# Indledning

---

Hvad gør man, når Safia ikke må tage med på lejrskole for sine forældre? Hvad stiller man op, når Omar overvåger lillesøster i klubben? Og hvordan takler man unge, som presses til at tage en bestemt uddannelse?

Det er nogle af de udfordringer lærere, klubmedarbejdere, jobcentermedarbejdere og andre møder i arbejdet med unge, der oplever social kontrol. Tal fra Social og Integrationsministeriets Integrationsbarometer viser, at 24 pct. af de adspurgte 18-29-årige indvandrere og efterkommere med ikke-vestlig oprindelse oplever, at deres familie begrænser deres selvbestemmelse med hensyn til valg af kæreste og ægtefælle. En undersøgelse af omfanget af social kontrol "Ung 2011" viste, at social kontrol også er udbredt blandt drenge, således viste det sig at der var en lille overvægt af drenge der frygter familiens valg af ægtefælle. I nærværende katalog fokuserer mange af casene på piger, men det betyder ikke at der ikke er drenge der er udsat for social kontrol, og at de ikke skal have hjælp ligesom pigerne.

*"Hvis du forestillede dig, at du kom til et fremmed land, ville du så ikke være mere på vagt? Man vil gerne give dem frihed, men man er angst."*

Sådan siger en mor med mellemøstlig baggrund. Social kontrol kan udspringe af omsorg og være en måde at passe på hinanden. Det kan være en helt naturlig ting, man som ung ikke stiller spørgsmål til. Men social kontrol er et gråzoneområde – hvornår er det kærlig omsorg og hvornår går det for vidt?

Hvis den unge mistrives og fx føler sig tvunget til at gå i mod sin vilje, føre dobbeltliv eller isolere sig, er det tid til at gribe ind. Du kan som fagperson gøre meget for at hjælpe med at mindske social kontrol – både forebyggende og i tilspidsede situationer. I Københavns Kommune har alle offentligt ansatte en "skærpet underretningspligt", som går forud for tavshedspligten. Måske er du den eneste voksne, den unge betror sig til. Og derfor kan netop du være den, der fik afgørende betydning for et ungt menneskes liv.

Det handler om at se og reagere, når de unge viser tegn på mistrivsel. Men hvordan tager man den første snak? Og hvad kan man konkret gøre? Alle har ret til et godt ungdomsliv, og der findes masser af løsninger på udfordringerne. Helt konkret kan du finde juridiske retningslinjer i FNs Børnekonvention, der bl.a. fastslår at: "Intet barn må udsættes for vilkårlig eller ulovlig indblanding i sit privatliv [...]" (artikel 16).

Få inspiration i dette katalog, hvor lærere, klubmedarbejdere, integrations- og jobkonsulenter giver deres bedste bud på, hvordan typiske udfordringer kan løses – med respekt og dialog som ledestjerne.



# Baggrund

**Dette katalog er udarbejdet af Navigent for Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i Københavns Kommune. Kataloget er baseret på medarbejdernes egne erfaringer med at arbejde med unge og håndtere social kontrol. Erfaringerne er indsamlet via tre workshops med hhv. medarbejdere fra skole, klub og jobcenterområdet samt interviews med medarbejdere i pigeclubber, videnspersoner i LOKK og Center for Digital Pædagogik.**

**En stor tak til alle som har bidraget til kataloget.**

# 7 svar på social kontrol

---

## 1. Hvad er social kontrol?

Kataloget beskæftiger sig med *negativ* social kontrol. Negativ social kontrol er en begrænsning af den unges frihed til selv at vælge venner, fritidsaktiviteter, kærlighed, religion og uddannelse.

## 2. Hvorfor opstår det?

Ofte bunder social kontrol i, at forældrene er bekymrede for barnet og opretholdelsen af familiens ære. De allerfleste vil deres børn det bedste men er utrygge ved ungdomslivet i Danmark.

## 3. Hvornår bruges ordet?

De unge bruger måske ikke selv begrebet. Ofte opleves det som et grundvilkår, du lever med som ung med minoritetsbaggrund. I stedet kan bruges ord som ligestilling eller æreskrænkelser.

## 4. Hvad er tegnene på, at en ung er udsat for social kontrol?

Det kan være isolation, koncentrationsbesvær, stress, umodenhed, løgne, dobbeltliv, lavt selvværd, psykiske problemer og vold.

## 5. Hvorfor skal man blande sig?

Som fagperson skal du reagere, hvis du ser tegn på mistrivsel. Vær ikke berøringsangst, men tag en snak med den unge – ligesom du ville gøre med enhver anden. Måske kan problemet løses helt praktisk eller gennem dialog.

## 6. Hvordan hjælper man?

Gennem en tryk dialog kan du realitetsteste den unges version af historien – hvad er forestillinger og hvad er virkelighed? Du kan måske hjælpe den unge til at forhandle sig til mere frihed og eventuelt hjælpe den unge hen til relevante fagfolk.

## 7. Hvornår skal man blande sig?

Du kan forebygge social kontrol ved fx at tage temaer som ligestilling, sladder, frie valg og godt ungdomsliv op med de unge. Det er også vigtigt, at du stiller dig til rådighed for en individuel samtale. I tilspidsede situationer kan det være godt at søge hjælp hos kolleger eller eksperter. Er den unge i risikozonen for vold eller udstødelse, skal du straks inddrage myndigheder.

# Indhold:



## Hvis du arbejder på en skole

Når unge ikke må deltage i svømning og idræt.....	s. 9
Når unge ikke må tage med på lejrskole .....	s. 11
Når unge overvåger hinanden i skoletiden .....	s. 13
Når forældre tjekker den unges mobil.....	s. 15
Når forældre ikke taler dansk.....	s. 17
Når unge mangler viden om sex.....	s. 19
Factsheet.....	s. 21

## Hvis du arbejder i en klub eller på et værested

Når unge ikke må komme i klub.....	s. 23
Når unge ikke må tage med på tur.....	s. 25
Når unge fastholdes i kønsroller.....	s. 27
Når de unge overvåger hinanden.....	s. 29
Når unge lever et dobbeltliv.....	s. 31
Factsheet.....	s. 33

## Hvis du arbejder på et jobcenter

Når unge er i et voldeligt ægteskab.....	s. 35
Når unge er socialt isolerede.....	s. 37
Når unge ikke selv vælger uddannelse.....	s. 39
Når unge ikke kan tale frit.....	s. 41
Factsheet.....	s. 43

Om online rådgivningstilbud.....	s. 44
----------------------------------	-------

### Sådan bruger du kataloget

**Kataloget indeholder cases på typiske udfordringer, forslag til handling, nyttig viden og kontaktinfo. Du kan slå op på netop din udfordring og printe siden ud. Bagerst ligger generelle råd om online rådgivningstilbud til de unge.**







---

# Inspiration fra skolelærere

# Udfordring: Når unge ikke må deltage i svømning og idræt

---

For etniske minoritetsunge kan idræts- og svømmeundervisningen være forbundet med en række bekymringer. Sommetider nedlægger familien forbud mod, at de deltager, af frygt for, at de skal vise deres krop overfor det modsatte køn.

**Case:** ”Jeg havde en pige i min klasse som ikke måtte deltage, når vi havde svømme- og idrætsundervisning. Pigen gav udtryk for, at hun var ked af situationen, og jeg valgte at tage en snak med hendes forældre. I denne snak lagde jeg vægt på, at det er vigtigt for en ung pige at dyrke motion – både i forhold til hendes helbred og for indlæringsevnen i skolen. Denne vinkel havde forældrene ikke tænkt på, og vi fandt i fællesskab frem til en løsning, som gjorde at pigen kunne deltage sammen med resten af klassen.”  
(Skolelærer, Københavns Kommune)

## Har du tænkt over...

---

**At det som på overfladen kan virke som praktiske banaliteter, kan handle om andre og mere grundlæggende problematikker? Spørg derfor altid ind til den unges familiesituation, kultur osv.**

## Nyttige links

**www.lokk.dk** Her kan du som fagperson få råd og vejledning om arbejdet med etniske minoritetsunge.

**www.etniskung.dk** Henvender sig direkte til de unge. Her kan de unge henvende sig anonymt og få rådgivning via telefon, personligt fremmøde eller brevkasse.



## Vidste du...

**At social kontrol ofte handler om at regulere adfærden, så den unge ikke ender i situationer, hvor pigen eller drengen gør noget forkert med sin seksualitet?**

### Lærernes erfaringer:

- **Planlæg undervisningen med blik for dine elevers forskelligheder.** Tænk fx over, om der er mulighed for at stille private omklædningsrum til rådighed.
- **Tag en snak med den unge,** og undersøg hvorfor han/hun ikke deltager i undervisningen. Find ud af, om det er mindre justeringer der skal til for, at han/hun kan føle sig tilpas, eller om forbuddet kommer hjemmefra, og du derfor må tage en snak med forældrene.
- **Kontakt forældrene og forsøg at opnå indsigt i deres bekymring.** Oplys forældrene om de praktiske omstændigheder i forbindelse med svømning og idræt. Måske ved de fx ikke, at piger og drenge har adskilte omklædningsrum.
- **Motion er vigtigt for unge mennesker** og har stor betydning for helbred og indlæringsevne. Sommetider kan det hjælpe at lægge vægt på faktuelle facts i din argumentation overfor forældrene. Hvis du starter med at gå ind ad en faktuel og neutral dør, kan du måske opbygge en relation til forældrene og senere tage fat på de sværere emner.
- **Stop sladderens de unge imellem.** Sommetider opstår der en holdning til, at man er ”en dårlig muslim”, hvis man klæder om og bader sammen med andre. Tag en fælles snak med de unge og kom bekymringer og sladder til livs gennem dialog.

# Udfordring:

## Når unge ikke må tage med på lejrskole

---

Flere lærere og integrationsmedarbejdere oplever, at etniske minoritetsunge ikke må tage med på lejrskole. Forældrene er utrygge over, hvad der skal ske på turen, og de er bekymrede for pigernes kontakt til drengene.

**Case:** ”Jeg havde en pige i klassen, som ikke måtte komme med på lejrskole. Jeg tog derfor et møde med forældrene, hvor vi talte om, hvilke bekymringer de havde i forbindelse med turen. Jeg forklarede dem, at lejrskolen også havde et fagligt indhold, og at det ville betyde meget for deres datters skolegang og tilknytning til klassen, at hun deltager. Dét, der gjorde udslaget var, at jeg forsikrede dem om, at jeg ville være til stede på hele turen.”

(Skolelærer og integrationsvejleder, Københavns Kommune)

### Vidste du...

---

At ethvert barn, der bor her i landet, er undervisningspligtigt efter reglerne i §§ 33-35 i Folkeskoleloven? Dvs. at det er obligatorisk at deltage i idræts- og svømmeundervisning samt lejrskole.

### Nyttige links

**www.miliki.dk** På Ministeriet for Ligestilling og Kirkes hjemmeside kan du finde inspiration i hæftet ”Kontrol over eget liv”. En best practice indsamling med erfaringer om social kontrol i de nordiske lande.



## Lærernes erfaringer:

- **Tænk over, at rammerne for turen tilgodeser alle.** Sørg for at pigerne og drengene kan sove og bade adskilt, og at der deltager både kvindelige og mandlige lærere på turen.
- **Orientér forældrene omkring lejrskolen,** fx gennem et brev eller ved et forældremøde. Tænk over, at nogle forældre muligvis ikke kender til konceptet ”lejrskole” og derfor ikke ved, hvad en sådan indeholder – det kan både gælde forældre med etnisk dansk baggrund og forældre med anden etnisk baggrund.
- **Tag en individuel snak med forældrene.** Hvis den unge fortsat ikke må komme med på turen, kan det være en idé at være endnu mere konkret i din beskrivelse af lejrskolens indhold. Gør det tydeligt for forældrene, at turen både har et fagligt og et socialt indhold, og at begge dele er vigtigt i forhold til den unges faglige og sociale trivsel.
- **Henvis til folkeskoleloven.** Som en sidste løsning kan du henvide til lovgivningen og forklare, at lejrskolen er obligatorisk, da der vil foregå undervisning på turen.

### Vidste du....

At 28% af unge piger med minoritetsbaggrund mener, at de i mindre grad eller slet ikke har samme frihed som jævnaldrende af modsatte køn?  
(Als Research, Ung i 2011)

### Har du tænkt over...

Om det kan lade sig gøre at inddrage forældrene mere i planlægningen af lejrskolen?

# Udfordring: Når unge overvåger hinanden i skoletiden

---

Unge med minoritetsbaggrund er ofte født ind i en kollektivistisk familiestruktur, hvor det er et vilkår, at man passer på hinanden. Storebrødre ser det derfor som en naturlig opgave at passe på deres søstre, når de er i skole. Sommetider kan dette dog ende med at blive for meget for både drengen og pigen, og her er det vigtigt, at man som fagperson griber ind.

**Case:** “En klasselærer kontaktede mig, fordi hun havde en pige i 7. klasse, som blev overvåget af sin storebror i 9. klasse. Pigen havde fortalt hende, at hun havde det svært med det og ønskede hjælp. Så kontaktede jeg moren. Det viste sig, at der ingen far var i familien, og drengen derfor havde fået en rolle som familiens overhoved. Jeg indkaldte hele familien til et møde, og fandt ud af, at moren ikke ønskede at hendes dreng skulle have denne rolle. Vi fandt i fællesskab frem til en løsning, så drengen ikke skulle bære det tunge ansvar på sine skuldre, og hans søster blev fri for overvågningen.”

(Integrationsvejleder, Københavns Kommune)

## Vidste du...

---

At social kontrol kan medføre:

- Dobbeltliv med løgne og dækhistorier
- Sammenblanding af virkelighed og fantasi
- Umodenhed
- Lavt selvværd
- Psykiske problemer  
(Etnisk Konsulentteam)

## Vidste du...

---

FNs børnekonvention fastslår at:

”Intet barn må udsættes for vilkårlig eller ulovlig indblanding i sit privatliv [...]”  
(artikel 16)



## Lærernes erfaringer:

- **Tag en snak med de unge.** Først hver for sig, og evt. ved et fælles møde derefter. Find ud af hvorfor overvågningen finder sted, fx ved at spørge ind til deres familiestruktur. Spørg ind til hvordan den unge selv oplever overvågningen og hvilken effekt den har på den unge.
- **Gå i dialog med forældrene, eventuelt med hjælp fra en integrationsvejleder.** Sommetider kan han/hun bedre tage en snak med familien, da de ofte har et større kendskab til familiens kultur.
- **Overvågningen foregår også pigerne imellem.** Tænk derfor over, hvordan du kan tale med pigerne om emner som seksualitet, kønsroller og mødom. Mange piger ved ikke nok om disse emner, hvilket giver anledning til mytedannelser og sladder.

### Nyttige links

**www.sexogsamfund.dk** Her kan du finde undervisningsmateriale og inspiration til, hvordan du kan tale om seksualitet og mødom med de unge.

**www.etniskkonsulentteam.dk** Tilbyder sparring, rådgivning, undervisning etc. til personalegrupper fx i at håndtere overvågning og familiekonflikter.

**www.lokk.dk** Her kan du som fagperson få råd og vejledning om arbejdet med etniske minoritetsunge.

**www.girltalk.dk** Er et chatforum for piger.

### Har du tænkt over...

**At det er den unges trivsel og sikkerhed der er i fokus? Husk derfor altid at orientér dig grundigt i den unges familiesituation, inden du tager kontakt til forældre eller søskende.**

# Udfordring: Når forældre tjekker den unges mobil

Når unge får tjekket deres mobil, taske og andre ejendele af forældrene, kan det være et tegn på, at de også kontrolleres på andre måder. Men grænserne er svære, for hvor går grænsen mellem sund interesse for sit barn og social kontrol?

**Case:** ”Jeg havde en elev der på sin mobil skrev sammen med en god ven, og vennen kaldte hende ”skat” i en sms. Da moren så det, blev hendes telefon konfiskeret. Pigen søgte hjælp hos mig, og vi valgte at indkalde forældre og pigen til en samtale, hvor vi mæglede mellem dem. Moren fik fortalt, hvorfor hun blev bekymret, og pigen fik et rum til at forklare sms’ens betydning. Sammen lavede de nogle fælles regler for fremtiden.”  
(Skolelærer, Københavns Kommune)

## Vidste du...

At Kristina Aamand har skrevet bogen “Mødom på mode?” - seks beretninger om kultur og normer, kønsopfattelse og moral, skik og brug blandt tyrkiske, arabiske og pakistanske indvandrere i Danmark.

## Nyttige links

**www.sm.dk** På Social- og Integrationsministeriets hjemmeside kan du læse om dialogkorpset – et korps bestående af unge mænd og kvinder som selv har haft social kontrol inde på livet. De tilbyder at komme ud på din skole og sætte gang i dialogen om ligestilling, køn, ære, familiekonflikter og meget andet.

**www.aerepaaspil.dk** Spil spillet “Ære på spil” og bliv klogere på hvilke dilemmaer de etniske unge møder i deres hverdag. Præsenter evt. også spillet for de unge i klassen.

**www.familievold.dk** Hjælper børn og unge i voldsramte familier.





## Har du tænkt over...

At minoritetsunge har præcis de samme symptomer, som etnisk danske unge der ikke trives? Isolation, undvigende blikke, spiseforstyrrelser, søvnmangel osv. Reager derfor på symptomerne, som du ville gøre overfor en etnisk dansk ung.

## Vidste du...

At 88% af unge piger med minoritetsbaggrund oplever, at det er vigtigt for deres forældre, at de venter med sex til efter ægteskabet?  
(Als Research, Ung i 2011)

## Lærernes erfaringer:

- **Støt den unge i at kontrollen ikke er i orden.** Tag en snak med den unge og spørg ind til, om han/hun også føler sig kontrolleret på andre områder i sit liv. Måske kan det være nødvendigt, at du indkalder forældrene til en samtale, men husk kun at gøre det med den unges accept.
- **Realitetstjek historien.** Sommetider er det svært for den unge selv at skelne mellem almindelig "skæld ud" og reelle trusler og kontrol. Hvis du kan fornemme, at konflikten ikke er alvorlig, fokusér da på at afdramatisere den unges fortælling og tal om, hvordan han/hun i fremtiden kan håndtere hverdagskonflikter med sine forældre.
- **Gå i dialog med forældrene,** hvis du fortsat er bekymret. Indkald forældrene til en samtale på skolen eller tag på hjemmebesøg, hvis du har opbygget en relation til dem.

# Udfordring: Når forældrene ikke taler dansk

---

Sproget er ofte en af de største udfordringer i samarbejdet mellem skolen og forældrene. Taler og forstår man ikke dansk, opstår der nemt misforståelser.

**Case:** ”I min klasse oplevede jeg og mine kollegaer, at minoritetsforældrene havde svært ved at forstå det danske skolesystem, og der var ofte misforståelser mellem lærere og forældre. Vi besluttede derfor at afholde en temaaften med overskriften ”Hvad er et godt skoleliv?”. Her lavede vi et teaterstykke, hvor vi konstruerede en række konflikter og bad undervejs forældrene om inputs til, hvordan de synes, man bedst tackler de forskellige situationer. Teaterstykket gav os et fælles udgangspunkt for dialog og åbnede op for rigtig mange gode snakke!” (Skolelærer, Københavns Kommune)

## Har du tænkt over...

---

**Om man kan være en ”engageret” forældre, selvom man ikke kommer til forældremøder eller andre sociale arrangementer. Fx ved at støtte op om skolen derhjemme?**

## Vidste du...

---

**At unge med forældre – særligt mor – udenfor beskæftigelse og med lav uddannelse er stærkere kontrolleret end unge, hvis forældre er i beskæftigelse og har højere uddannelse?  
(Als Research, Ung i 2011)**



## Lærernes erfaringer:

- **Tænk over hvordan du skaber en relation til forældrene** på trods af sprogbarrieren fx ved at have en tolk tilstede ved forældremøder og skole-hjem-samtaler. Men husk at tjekke med forældrene om det er ok for dem, at tolken er til stede. Nogle tolke er muligvis en del af familiens netværk, og det kan derfor gøre forældrene utrygge at have vedkommende med til mødet.
- **Benyt skolens integrationsvejleder** i situationer hvor din kontakt til forældrene kan være svær. Ofte kan vejlederne fungere som tolke eller tage med på et hjemmebesøg hos forældrene.
- **Daglig kontakt.** Hvis barnet bliver fulgt i skole af sin mor eller far i de små klasser, grib da muligheden for at få nogle små uformelle snakke med forældrene i aflevering- og hentesituationerne.
- **Vær tydelig i dine forventninger til forældrene.** Ofte er det et helt andet skolesystem, de kender fra deres hjemland, og derfor er det vigtigt at være meget konkret i beskrivelsen af det danske skolesystem.

### Har du tænkt over...

Om du ubevidst har en forestilling om, hvordan en ansvarlig og omsorgsfuld forældre ser ud?

### Nyttige links

**www.contact.dk** Er et forumteater som kan komme ud på din skole og sætte fokus på forskellige problemstillinger fx social kontrol, gennem teater og workshops.

**www.navigent.dk** Her finder du publikationen "Guide til bedre skole-hjem-samarbejde med nydanske forældre."

**www.sm.dk** På Social- og Integrationsministeriets hjemmeside kan du læse om forældrekorpsset – et korps bestående af en gruppe forældre som kan komme ud til fx et forældremøde og sætte gang i dialog om social kontrol, ligestilling og forestillinger om ære og omdømme.

# Udfordring: Når unge mangler viden om sex

---

Meget overvågning og kontrol bunder i en bekymring for pigernes kontakt til drengene og risikoen for, at de mister deres mødom. Ud over kontrol fra forældrenes side, medfører uvidenheden ligeledes sladder og myteskabelser blandt de unge selv.

**Case:** ”Jeg havde en oplevelse af, at de unge i min klasse manglede grundlæggende viden om seksualitet. Over en længere periode var sladder taget til, særligt blandt pigerne. Derfor besluttede jeg mig for at tage nogle snakke med de unge. Vi talte om emner som kønsroller, mødom, sladder og seksualitet. Jeg oplevede, at mange af de ting jeg fortalte var en øjenåbner for de unge. Efterfølgende kunne jeg mærke på de unge, at de slappede mere af.”  
(Skolelærer, Københavns Kommune)

## Vidste du...

---

**At seksualundervisning er en del af det obligatoriske emne: Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab i folkeskolen?**

## Nyttige links

**www.nymoedom.dk** Her kan eleverne prøve ”mødomsquizen” og få viden om mødom og de mange myter, der er forbundet hertil. Siden henvender sig ligeledes til fagfolk, som ønsker vejledning i arbejdet med minoritetsunge og seksualitet.

**www.sexogsamfund.dk** Find inspiration og materiale til seksualundervisningen her.

**www.denforbandedekærlighed.dk** Fortællinger om homoseksualitet og kulturel mangfoldighed.

**www.sabaah.dk** Rådgivning om homoseksualitet.

**www.sexlinjen.dk** Sex og samfunds ungerådgivning.



## Har du tænkt over...

Hvordan du som lærer kan integrere seksualundervisning i dine fag?  
Fx kan du i dansk arbejde med film om venskaber og kønsroller og i samfundsfag arbejde med forskellige partiers holdninger til emner som ligestilling, køn og rettigheder.

Find mere inspiration på [sexogsamfund.dk](http://sexogsamfund.dk)

## Vidste du...

At mødommen og tanken om den i nogle tilfælde kan stresser den unge, og kan være med til at give symptomer på kontrol-issues, spiseforstyrrelser, stress, søvnmangel osv.?

## Lærernes erfaringer:

- **Tal om seksualitet og mødom med eleverne.** Ved at tale åbent om disse emner, kan du komme misforståelser og myteskabelser til livs. Fortæl fx at det er helt normalt for en pige ikke at bløde ved første samleje, selv om hun er jomfru.
- **Seksualundervisning kræver ikke forældrenes tilladelse.** Selv om der er minoritetsunge i klassen, er det ikke nødvendigt at få specielle tilladelser til undervisningen. Alternativt risikerer du, at de unge med minoritetsbaggrund ikke får lov til at deltage.
- **Sæt fokus på sladder** og tal med de unge om, hvad sladder gør ved andre. Du kan fx konstruere en fortælling, som du læser højt for de unge. Fortællingen kan skabe et billede af, hvordan uskyldig sladder sommetider kan ende med at få store konsekvenser for det menneske, den handler om.

# Fact - sheet

**Vi har unge, som ofte ikke må deltage i svømning og idræt. Hvad gør vi?** Tænk over rammerne for undervisningen, og undersøg om I kan stille afskærmede bade- og omklædningsrum til rådighed. Tal med forældrene om sammenhængen mellem motion og indlæringsevne.

**Hvordan planlægger vi lejrskolen, så de etniske minoritetspiger føler sig trygge ved at tage med?** Orientér forældrene grundigt omkring turens indhold, og læg vægt på, at der vil være et fagligt indhold. Sørg for at der deltager kvindelige pædagoger, og at pigerne kan sove og bade adskilt fra drengene.

**Vi oplever, at brødre overvåger deres søstre i skoletiden. Hvordan håndterer vi det?** Tal med pigen og drengen omkring det, og vurder situationens omfang. Hvis der er grund til bekymring, kontakt da forældrene og undersøg grunden til overvågningen.

**Unge får tjekket deres mobiler og andre ejendele af deres forældre. Hvordan kan vi hjælpe dem?** Tag en snak med den unge og undersøg om han/hun også føler sig kontrolleret i andre dele af sit liv. Realitetstest deres historie, og gå evt. i dialog med forældrene, hvis du mener der er grund til bekymring.

**Vi har nogle forældre i klassen som ikke taler dansk. Hvordan får vi skabt en god relation til dem?** Tænk over om der er mulighed for at have en tolk eller integrationsvejleder med til forældremøder og skole-hjem samtaler. Vær tydelig i dine forventninger til forældrene, og orientér dem grundigt om det danske skolesystem.

**Vi vil gerne aflive sladder omkring seksualitet og mødom blandt vores unge i klassen. Hvordan gør vi det?** Tal åbent med eleverne, og forsøg at komme mytedannelser og sladder til livs gennem dialog og oplysning.

## Nyttige links

**[www.etniskkonsulentteam.dk](http://www.etniskkonsulentteam.dk)** Få mere viden om social kontrol og forebyggende metoder hos Københavns Kommunes enhed for rådgivning til ungearbejdere.

**[www.lokk.dk](http://www.lokk.dk)** En landsorganisation af kvindekrisecentre der blandt andet har en døgntelefon for etniske unge udsat for vold.

**[www.miliki.dk](http://www.miliki.dk)** Læs best practice indsamlingen "Kontrol over eget liv" med erfaringer om social kontrol i de nordiske lande.

**[www.sm.dk](http://www.sm.dk)** Læs om etniske minoritetsunges forhold til køn og seksualitet i rapporten "Ung i 2011".

**[www.etniskung.dk](http://www.etniskung.dk)** Henvender sig til de unge. Her kan de unge chatte og blogge, samt henvende sig anonymt og få telefonisk rådgivning.

**[www.sexogsamfund.dk](http://www.sexogsamfund.dk)** Find inspiration og undervisningsmateriale til seksualundervisning.

**[www.aerepaaspil.dk](http://www.aerepaaspil.dk)** Spil spillet "Ære på spil" med dilemmaer fra unges hverdag.

**[www.nymoedom.dk](http://www.nymoedom.dk)** Vejledning i arbejdet med minoritetsunge og seksualitet.

**[www.girltalk.dk](http://www.girltalk.dk)** Er et chatforum for piger.

**[www.familievold.dk](http://www.familievold.dk)** Hjælper børn og unge i voldsramte familier.

**[www.sabaah.dk](http://www.sabaah.dk)** Rådgivning om homoseksualitet.

**[www.sexlinjen.dk](http://www.sexlinjen.dk)** Sex og samfunds ungerådgivning.

**[www.navigent.dk](http://www.navigent.dk)** Guide til bedre skole-hjem-samarbejde med nydanske forældre.



navigent

---

# Inspiration fra klub og værested

# Udfordring: Når unge ikke må komme i klub

---

Klubmedarbejdere kan opleve, at etniske minoritetsunge ikke må komme i klubben for deres familie. Far og mor kan være bekymrede for deres barns omgang med det andet køn, eller deres deltagelse i fx sport og andre aktiviteter. Viden om hvad der egentligt foregår i en klub er ofte den bedste løsning.

**Case:** ”Vi havde en pige i vores klub, som pludselig ikke måtte komme her længere. Hun fortalte, at hendes mor var utryg og bange for, at hun mødte en dansk kæreste i klubben. Da jeg kendte familien, og også vidste hvor de boede, valgte jeg at tage hjem til dem på et uanmeldt besøg. Efter en snak med moren fandt jeg ud af, at hun havde set sin datter gå på gaden med en dansk mand i det tidsrum, hvor hun skulle være i klub. Den dreng viste sig at være mig!”  
(Kvindelig klubmedarbejder, Københavns Kommune)

## Den gode relation

---

Er der noget du kan gøre for at opbygge en tættere relation til forældrene, så du har mulighed for at tage en samtale med dem i hjemmet?

## Nyttige links

**www.miliki.dk** På Ministeriet for Ligestilling og Kirkes hjemmeside, kan du finde inspirationshæftet “Kontrol over eget liv”. En best practice indsamling med erfaringer om social kontrol i de nordiske lande.

**www.ensomung.dk** Ungdommens Rødekors’ ungtilung chat.

**www.retsinformation.dk** Her finder du vejledning til service-loven.





## Har du tænkt over...

Hvordan du kan tage dig af forældrenes bekymring om hvad der sker i klubben, så de føler sig trygge?

## Vidste du...

At cirka halvdelen af etniske minoritetsunge ikke må have en kæreste for deres familie?  
(Rapport, Ung i 2011)

## Erfaringer fra klub og væresteder:

- **Undersøg grunden til at den unge ikke længere kommer i klubben.** Start med at tage en snak med en ældre søskende eller en anden person i den unges netværk. Dette kan sommetider være en måde at opnå forståelse og indsigt i, hvorfor den unge udebliver.
- **Opsøg forældrene i hjemmet.** En samtale i hjemmet kan være en måde at få en god dialog med forældrene i trygge rammer. Samtale kan i mange tilfælde aflive fordomme, bekymringer og misforståelser. Forsøg i samtalen at afdække hvad bekymringen handler om, og vis oprigtig interesse og nysgerrighed. Husk dog også, at det ikke altid er problemfrit at gå til forældrene. Sæt dig derfor grundigt ind i den unges familiesituation inden.
- **Fokusér på det faktuelle.** Hvis du ikke kender forældrene godt, kan det være en god idé at starte med at gå ind ad en neutral og faktuel dør. Fortæl fx om, hvorfor det er godt for den unge at have et fritidsliv udenfor hjemmet. Hvis du får etableret en god relation til forældrene, kan du senere tage fat på mere følsomme emner.
- **For nogle minoritetsfamilier er klub lig med "mandeklub",** da det er sådan de kender til begrebet fra deres hjemland. Derfor forbinder de klubben med cigaretter, fester osv. Sørg for at aflive bekymringerne, og forklar at disse ting er forbudt i en dansk ungdomsklub.

# Udfordring:

## Når unge ikke må tage med på tur

---

En tur i svømmehallen, besøg på en rideskole eller en tur på stranden kan være arrangementer nogle unge må melde fra. Enten fordi deres familie ikke vil have det, eller fordi vennerne sladrer om dem, der deltager. Ofte beror sladreren på uvidenhed fx om at ridning skader møddommen, eller at man kommer tæt på det andet køn i svømmehallen.

**Case:** ”Vi havde arrangeret en tur i svømmehallen for klubben, men rygter sagde, at ingen af pigerne måtte komme med for deres forældre. Vi skrev et nyhedsbrev, hvor vi oplyste om turen og fortalte, at der ville være kvindelige medarbejdere med – også i vandet. Så måtte pigerne godt tage med.”

(Klubmedarbejder, Københavns Kommune)

### Har du tænkt over...

---

Hvad forældrene skal gøre for at du genkender dem som en engageret og ansvarlig voksen?



## Erfaringer fra klub og væresteder:

- **Husk at tilgodese alle der har lyst til at tage med på turen.** For eksempel ved at lade kvindelige medarbejdere deltage og ved at lave ture kun for pigerne eller drengene.
- **Skriv et nyhedsbrev** hvor I oplyser forældrene om turen. Et månedligt nyhedsbrev fra klubben kan være en god måde at holde forældrene orienteret. Heri kan for eksempel indgå oplysninger om månedens ture ud af huset eller særlige aktiviteter i klubben.
- **Gå i dialog med forældrene.** Tag en snak med forældrene enten i telefonen eller hjemme hos dem og forsøg at imødekomme deres bekymringer eller spørgsmål til turen. Det er vigtigt at få forældrenes accept. Forklar fx at en tur i svømmehallen ikke handler om at være sammen med det modsatte køn, men om at røre sig og dyrke motion med vennerne.
- **Stop sladder.** De unge kan lægge hindringer for sig selv ved at sladre om, at en bestemt aktivitet er uacceptabel. Det kan være fordi rygter siger, at det skader mødommen, at man viser for meget krop frem i udøvelsen eller at aktiviteten kun er for det ene køn. Det er vigtigt at konfrontere sladder og aflive myterne, inden flere unge føler sig presset til at sige nej.

### Nyttige links

**www.sm.dk** På Social og Integrationsministeriets hjemmeside kan du finde rapporten "Ung i 2011". Her kan du læse mere om etniske minoritetsunges forhold til køn og seksualitet.

### Den gode relation

Har du overvejet, hvordan du kan inddrage forældrene mere for på den måde at opbygge en tættere relation fx gennem forældremøder, fællesspisning eller foredrag?

# Udfordring: Når unge fastholdes i fastlåste kønsroller

---

Kønsroller kan til tider spænde ben for de unge og deres ønske om at gå til aktiviteter uden for skoletiden.

**Case:** ”En ung pige i klubben kom til mig, fordi hun ønskede at starte til fodbold. Hun var frustreret, fordi hendes forældre ikke mente, at det var passende for en pige at gå til fodbold. Vi tog derfor en snak med forældrene. De anede simpelthen ikke, at det var en mulighed, og da de tilmed hørte om andre piger, som uden problemer gik til fodbold, åbnede de langsomt op overfor idéen.”  
(Klubmedarbejder, Københavns Kommune)

## Har du tænkt over...

---

**Din egen kulturelle forforståelse i mødet med forældrene?**

## Vidste du....

---

**At 28% af piger med anden etnisk baggrund end dansk mener, at de i mindre grad eller slet ikke har samme frihed som jævnaldrende af modsatte køn?**

**(Als Research, Ung i 2011)**



## Erfaringer fra klub og væresteder:

- **Præsenter de unge for mulighederne i Danmark.** Som klubmedarbejder er det vigtigt at præsentere de unge for, at piger fx kan gå til fodbold og have drengevenner. Ligesom drenge sagtens kan interessere sig for madlavning og have pigevenner.
- **Aktiviteter.** Sportshold, udflugter og andre aktiviteter særligt rettet mod det ene køn kan være med til at åbne op for nye muligheder.
- **Tag søster eller bror med.** Hvis det føles utrygt at kaste sig ud i en ny og ukendt aktivitet, kan det i nogle tilfælde virke beroligende for både den unge og forældrene, hvis en større søskende er med de første gange.
- **Opret netværk for mødre** eller henvis dem til eksisterende netværk. Her kan mødre dele viden, information og bekymringer om deres børn og på den måde få øjnene op for nye muligheder.

### Nyttige links

**[www.foreningsguiderne.dk](http://www.foreningsguiderne.dk)** Find inspiration og få vejledning om foreningslivet i Danmark.

**[www.indvandrerkvindecentret.dk](http://www.indvandrerkvindecentret.dk)** Tilbyder sociale arrangementer for kvinder samt rådgivning.

**[www.bydelsmor.dk](http://www.bydelsmor.dk)** Kvinder som støtter kvinder til at styrke sig selv og deres familier.

### Vidste du...

**FNs børnekonvention fastslår at:**

**”Alle børn har ret til hvile, fritid og deltagelse i kulturelle og kreative aktiviteter.” (artikel 31)**

# Udfordring: Når de unge overvåger hinanden

---

Man passer på hinanden i en familie. Og det er en naturlig ting for minoritetsunge, at fx brødre passer på deres søstre. Men omsorgen kan blive til overvågning, hvor de unge føler sig begrænset i deres frihed. Det er et gråzoneområde, hvornår der er tale om social kontrol. Et tegn herpå kan være, når den unge mistrives; er ked af det, isolerer sig, er ukoncentreret osv.

**Case:** ”Vi havde en pige, der kom i klubben, som fik en dansk kæreste. Broren reagerede ved at true kæresten med tæsk. Vi tog derfor en snak med broren og fandt ud af, at han følte sig presset af vennerne og familien til at reagere. Fordi vi gennem flere år havde opbygget et tillidsforhold til drengen, var det muligt for os at tage denne form for snak med ham. Efter snakken kunne han godt se, at det ikke var løsningen at give den nye kæreste tæsk.”

(Klubmedarbejder, Københavns Kommune)

## Vidste du...

---

At mange af de etniske minoritetsunge selv deler holdninger, der understøtter social kontrol?

(Als Research, Ung i 2011)

## Har du tænkt over...

---

At den gode relation ikke kommer af sig selv, men kræver vedholdenhed og interesse fra din side? Husk de uhøjtidelige snakke hen over fx bordfodboldbordet.

Men også samtaler på tomandshånd i trygge rammer.



## Vidste du....

At en ud af tre drenge med etnisk minoritetsbaggrund mener, at piger og drenge ikke skal have den samme frihed?

(Als Research, Ung i 2011)

## Nyttige links

**[www.nymoedom.dk](http://www.nymoedom.dk)** Her kan unge prøve "mødomsquizen", få viden omkring mødom og de mange myter, der er forbundet hertil. Siden henvender sig ligeledes til fagfolk, som ønsker vejledning i arbejdet med minoritetsunge og seksualitet.

**[www.etniskkonsulentteam.dk](http://www.etniskkonsulentteam.dk)** Etnisk Konsulentteam underviser personalegrupper i at håndtere overvågning.

## Erfaringer fra klub og væresteder:

- **Tag en snak med den unge** og find ud af hvordan du bedst hjælper ham/hende ud af overvågningen. Undersøg hvorfor overvågningen finder sted og om det kan være en hjælp, at du kontakter forældrene.
- **Gå i dialog med forældrene.** Forsøg at tale med forældrene om, hvorfor de er utrygge og hvilke forestillinger de har om, hvad der sker i klubben. Sommetider kan der være tale om misforståelser, som kan fjernes gennem dialog.
- **Husk at også drengen udsættes for social kontrol.** Det er ikke kun pigerne, som skal betragtes som "ofre". Når drengene bliver bedt om at overvåge søstre og kusiner i klubben, bliver de ligeledes taget som gidsler i udøvelsen af den sociale kontrol. Det er derfor vigtigt ikke at betragte dem som skurke, men i stedet at tale med dem og forsøge at forstå deres situation.
- **Overvågningen findes også pigerne imellem.** Sladder er ofte det primære redskab til social kontrol blandt pigerne. Tal med pigerne om, at sladder kan have store konsekvenser for den, det handler om. Gå ligeledes i dialog med dem om emner som seksualitet og mødom, da sladdereren ofte tager udgangspunkt i disse emner.

# Udfordring: Når unge lever et dobbeltliv

---

Unge kan føle sig splittede mellem to verdener, fordi deres forældre har regler og normer, der ikke stemmer overens med den verden, de unge lever i uden for hjemmet. De unge kan have sympati for forældrenes æres- og moralkodex og kan selv være med til at opretholde dem fx ved at sladre om andre, der overtræder reglerne.

**Case:** ”Vi oplever, at mange af vores unge lever et dobbeltliv. De er én person når de er hjemme hos familien, mens de er en anden person, når de er i skolen og klubben blandt vennerne. I dialogen med de unge går vi pædagogisk ind og arbejder med livsverdener. Så snakker vi om, hvad der sker det ene sted, og hvad der sker det andet sted, og hvordan de kan få de to verdener til at smelte bedre sammen.”

(Klubmedarbejder, Københavns Kommune)

## Vidste du...

---

At mellem 80-85% af etniske minoritetsunge svarer nej til at de må eller tror, at de må have en kæreste af samme køn?  
(Als Research, Ung i 2011).

## Har du tænkt over...

---

Hvad det gør ved en ung ikke at kunne tale frit med sine forældre om livet uden for hjemmet?





## Erfaringer fra klub og væresteder:

- **Vær ikke berøringsangst** over at tale med den unge om udfordringerne ved at skulle navigere mellem forskellige normer og værdier og de dilemmaer, det kan føre med sig. I langt de fleste tilfælde vil forældrene deres børn det bedste, men de har svært ved at genkende og forstå ungdomslivet i Danmark.
- **Forsøg at afklar omfanget.** Ved at stille den unge en række spørgsmål, kan du få et indtryk af i hvor høj grad den unge lever et dobbeltliv. Spørg fx om han eller hun har to facebook-profiler og om den unge har venner som familien ikke kender til.
- **Brug en coachende tilgang.** Gå i dialog med den unge og tydeliggør, at i klubben er der rum til at fortælle sandheden. Vær opmærksom, lyttende og ikke moraliserende. Stil den unge afklarende spørgsmål som fx "Hvad er et godt liv for dig?" og fremadrettede spørgsmål som fx "Hvad er dine drømme for fremtiden?".

### Nyttige links

**www.aerepaaspil.dk** Spil spillet "Ære på spil" og bliv klogere på hvilke dilemmaer de etniske minoritetsunge møder i deres hverdag. Præsenter evt. også spillet for de unge i klubben.

**www.lokk.dk** Her kan du som fagperson få råd og vejledning om arbejdet med etniske minoritetsunge.

**www.etniskung.dk** Henvender sig direkte til de unge. Her kan de unge chatte og blogge, henvende sig anonymt og få telefonisk rådgivning.

### Vidste du...

At det er tilladt for klubpersonale og skolelærere at holde møde om en fælles bekymring for en ung?

# Fact - sheet

---

**Vi har en pige som ikke længere må komme i klubben, hvad kan vi gøre?** Tag en snak med en person i den unges netværk og undersøg hvorfor den unge ikke længere kommer. Opsøg forældrene i hjemmet og få en snak i trygge rammer.

**Hvordan kan vi få flere piger med på ture ud af huset?** Sørg for at rammerne omkring turen tilgodeser alles behov og begrænsninger. Skriv et månedligt nyhedsbrev. Gå i dialog med forældrene.

**Hvad kan vi gøre for, at de unge ikke oplever deres køn som en begrænsning?** Præsenter de unge og deres forældre for de mange muligheder foreningslivet i Danmark byder på. Arranger forskellige aktiviteter i klubben som kan inspirere de unge.

**Drengene overvåger pigerne, er der noget vi kan gøre for at mindske det?** Tal med forældrene og spørg ind til deres bekymringer - hvorfor er de utrygge? Tal også med drengen og husk, at han ligeledes er udsat for social kontrol.

**Hvordan kan jeg hjælpe en ung som lever et dobbeltliv?** Gå i dialog med den unge og stil afklarende, fremadrettede spørgsmål. Hjælp den unge med at sætte ord på, hvordan han eller hun kan få et godt ungdomsliv, og hvem der kan støtte og hjælpe til at nå målet.

## Nyttige links

**[www.etniskkonsulentteam.dk](http://www.etniskkonsulentteam.dk)** Få mere viden om social kontrol og forebyggende metoder og læs mere om hvad Etnisk Konsulentteam kan tilbyde.

**[www.lokk.dk](http://www.lokk.dk)** Få råd og vejledning om arbejdet med etniske minoritetsunge.

**[www.miliki.dk](http://www.miliki.dk)** Læs best practice indsamlingen "Kontrol over eget liv" med erfaringer om social kontrol i de nordiske lande.

**[www.sm.dk](http://www.sm.dk)** Få mere viden om etniske minoritetsunges forhold til køn og seksualitet i rapporten Ung i 2011.

**[www.denforbandedekærlighed.dk](http://www.denforbandedekærlighed.dk)** Fortællinger om homoseksualitet og kulturel mangfoldighed.

**[www.foreningsguiderne.dk](http://www.foreningsguiderne.dk)** Få vejledning omkring foreningslivet i Danmark.

**[www.indvandrerkvindecentret.dk](http://www.indvandrerkvindecentret.dk)** Sociale arrangementer for kvinder samt rådgivning.

**[www.etniskung.dk](http://www.etniskung.dk)** Henvender sig til de unge. Her kan de unge chatte og blogge, samt henvende sig anonymt og få telefonisk rådgivning.

**[www.aerepaaspil.dk](http://www.aerepaaspil.dk)** Spil spillet "Ære på spil" og bliv klogere på hvilke dilemmaer de etniske minoritets unge møder i deres hverdag.

**[www.nymoedom.dk](http://www.nymoedom.dk)** Vejledning i arbejdet med minoritetsunge og seksualitet.

**[www.ensomung.dk](http://www.ensomung.dk)** Ungdommens Rødekors' ungtilung chat.

**[www.bydelsmor.dk](http://www.bydelsmor.dk)** Kvinder som støtter kvinder til at styrke sig selv og deres familier.



---

# Inspiration fra job- og sprogcentre

# Udfordring:

## Når unge er i et voldeligt ægteskab

---

Nogle etniske minoritetsunge lever med vold og trusler fra deres ægtefælle. Ægteskabet kan være indgået under pres fra familien. Eller valgt af egen fri vilje for at komme væk fra familiens kontrol. Tegnene på vold og trusler kan være forskellige, men det er vigtigt at gribe ind. I den specifikke sag vær da opmærksom på, om den unge er over eller under 18 år. Hvis den unge er under 18 år bør socialforvaltningen involveres.

**Case:** ”Jeg har haft en sag med en ung kvinde, som oplevede fysisk vold fra sin mand. Jeg valgte at spørge kvinden, om jeg måtte give historien videre til en af vores samarbejdspartnere, som ville kunne hjælpe hende med at komme videre. Det fik jeg lov til, og kvinden fik hjælp til at komme ud af sin situation via et krisecenter.”

(Beskæftigelses- og forløbsmentor, Københavns Kommune)

### Vidste du....

---

At § 260 stk. 2 i straffeloven fastslår:  
“Tvinges nogen til at indgå ægteskab eller til en religiøs vielse uden borgerlig gyldighed, kan straffen stige til fængsel indtil 4 år.”?

### Har du tænkt over...

---

For at bryde med voldsspiralen er det vigtigt også at tage hånd om voldsudøveren og tilbyde ham/hende behandling - blandt andet gennem [www.dialogmodvold.dk](http://www.dialogmodvold.dk)



## Erfaringer fra job- og sprogcentre:

- **Tænk i samarbejde med andre aktører.** Find samarbejdspartnere der kan lave opsøgende arbejde eller mødes med kvinden andre steder end på jobcentret. Det kan evt. være familierådgivere eller Etnisk Konsulentteam. Hvis dét kvinden fortæller er sagt i en fortrolig samtale, er det vigtigt at spørge om lov til at give historien videre for at opretholde tilliden.
- **Brug andre aktører som mæglere.** Har du tænkt over, om der er en person i kvindens netværk som vinder respekt i familien, og derfor kan fungere som mægler?
- **Tilkald politiet.** At involvere myndigheder kan ofte være konfliktoptrappende, men i nogle tilfælde nødvendigt. Du kan derfor kontakte Etnisk Konsulentteam, som kan hjælpe dig med at vurdere om situationen er så alvorlig, at politiet skal inddrages, eller om andre instanser skal indover først. Er der børn involveret, har du skærpet underretningspligt.
- **Det er ikke nemt at bryde med et voldeligt ægteskab.** Giv derfor ikke op, selv om du har forsøgt at hjælpe den unge gentagne gange. Ofte er det først i tredje eller femte forsøg det lykkes den unge at bryde endeligt med ægteskabet.
- **Vær opmærksom på din forvaltnings egne retningslinjer.** Her finder du svar på, hvordan du som ansat skal handle, hvis du får viden eller mistanke om et strafbart forhold.

### Vidste du...

At LOKK har en hotline for voldstruede kvinder? De kan få rådgivning døgnet rundt ved at ringe på tlf. 70 20 30 82

### Nyttige links

**[www.etniskkonsulentteam.dk](http://www.etniskkonsulentteam.dk)**

Du kan her finde guidelines til at håndtere de mere alvorlige sager i "Metodehåndbog for henvendelser fra unge truede kvinder, mænd og par med anden etnisk herkomst end dansk."

**[www.trygfonden.dk](http://www.trygfonden.dk)** Her kan du finde bogen "Familien betyder alt", som bygger på en stor nordisk undersøgelse af vold mod kvinder i etniske minoritetsfamilier.

**[www.lokk.dk](http://www.lokk.dk)** Her kan du læse mere om krisecentre for voldsramte kvinder i Danmark.

**[www.ditforhold.dk](http://www.ditforhold.dk)** Om kærestevold.

**[www.kk.dk/bekymret](http://www.kk.dk/bekymret)**

# Udfordring:

## Når unge er socialt isolerede

---

Ensomhed og social isolation kan være tegn på social kontrol. Begrænsninger af hvad de må i deres fritid kan føre til vrede og afmagt hos den unge. Eller opleves som et grundvilkår, man må leve med. Det er ikke kun forældre og søskende men i lige så høj grad andre unge, der kan udstikke regler for, hvad man må og ikke må fx dyrke sport eller omgås nye venner. Vær opmærksom på om den unge er over eller under 18 år. Er den unge under 18 år bør socialforvaltningen involveres.

**Case:** “Jeg har en ung pige, som på mange måder føler sig isoleret på grund af den sociale kontrol, hendes far udøver. Hun må hverken gå ud alene eller være med til aktiviteter, hvor der er mænd til stede. Derfor bruger hun det meste af sin tid derhjemme uden megen kontakt til omverdenen. Når hun taler med mig om sin situation, giver hun udtryk for stor vrede og afmagt. Efter flere samtaler med den unge kvinde valgte vi at tage kontakt til Etnisk Konsulentteam og afholdt et møde med dem. Pigen fik et overblik over sin situation, og vi fik et godt grundlag til videre samarbejde med familien.”

(Social mentor, Københavns Kommune).

### Nyttige links

**[www.etniskung.dk](http://www.etniskung.dk)** Her kan unge skrive ind med spørgsmål og oplevelser til det at være ung med minoritetsbaggrund i Danmark. Etnisk Ung tilbyder også anonym rådgivning.

**[www.idraetplus.dk](http://www.idraetplus.dk)** Her kan unge blive inspireret til at involvere sig i lokale foreningstiltag som hhv. medlemmer, trænere og ledere.

**[www.lmsspiseforstyrrelser.dk](http://www.lmsspiseforstyrrelser.dk)** Landsforeningen Mod Spiseforstyrrelser og selvskaade.

**[www.skrivdet.dk](http://www.skrivdet.dk)** Livslinjens brevkasse om selvmordstanker.

### Har du tænkt over...

---

**Om der findes sociale netværk, som den unge kan være en del af med familiens accept?  
Fx netværk hvor der kun kommer kvinder.**



## Vidste du....

At konsekvenserne ved social kontrol kan udmønte sig i:

- Umodenhed
- Lavt selvværd
- Psykiske problemer
- Dobbel liv fuld af løgne?

(Etnisk Konsulentteam)

## Vidste du...

At § 261 i straffeloven fastlår:  
"Den, som berøver en anden friheden, straffes med bøde eller fængsel indtil 4 år."

## Erfaringer fra job- og sprogcentre:

- **Bekræft den unge i at tvang ikke er rigtig** og anerkend den unges problemstilling gennem samtale. Realitetstest den unges historie og forsøg at opnå viden om situationen i hjemmet.
- **Vær igangsætter.** Hjælp den unge med at finde aktiviteter han eller hun kan have mulighed for at deltage i. Oplys eksempelvis om muligheder inden for foreningslivet i Danmark.
- **Inddrag familien.** Hvis den unge er indforstået, inviter da familien med til et møde og informer dem om den unges muligheder. Skab et godt fundament for dialog i familien – her kan Etnisk Konsulentteam også inddrages.
- **Støt personen i det sociale liv på nettet.** I nogle tilfælde kan den sociale kontrol være så stærk, at den unge ikke har mulighed for at deltage i sociale arrangementer. Her kan man støtte den unge i at udvikle et socialt liv på nettet.

# Udfordring: Når unge ikke selv vælger uddannelse

Etniske minoritetsunge oplever sommetider, at familien har lagt planer for deres fremtidige uddannelse. Dette kan virke begrænsende for den unge og kan ses som et tegn på, at den unge også bliver begrænset på andre områder i sit liv. Derfor er det vigtigt at reagere på.

**Case:** “Jeg har kontakt til en ung kvinde, som sidste år søgte ind på SOSU-hjælper uddannelsen. Hun var selv rigtig glad for sit valg, men hendes familie støttede ikke op. Ifølge kvinden mente familien, at det ville være mere passende, at hun startede på medicinstudiet, hvilket hun dog ikke havde karakterer til. Vi inviterede derfor faren til en snak på jobcenteret, hvor vi fortalte ham om SOSU-uddannelsen, og hvilke muligheder den kunne give kvinden. Samtalen var en øjenåbner for faren, som gik fra mødet med et helt nyt billede på sin datters uddannelse.”  
(Jobcentermedarbejder, Københavns Kommune)

## Vidste du....

At knap en tredjedel af etniske minoritetsunge oplever at deres familie har lagt planer for deres fremtid?  
(Rapport, Ung 2011)

## Nyttige links

**www.sfi.dk** Her kan du læse rapporten “Det var ikke nemt men jeg klarede det!” og “Køn og etnicitet i uddannelsessystemet.” Begge rapporter omhandler unge etniske minoriteters vej ind i det danske uddannelsessystem.

**www.brugforalleunge.dk** Her kan du finde hæftet “Intensive vejledningsforløb” med inspiration til, hvordan du kan arbejde med vejledning af etniske minoritetsunge.

**www.evejledning.dk** Vejledning om uddannelse på nettet.





## Har du tænkt over...

### Hvilke forforståelser du går ind med, når du vejleder etniske minoritetsunge?

Forforståelser bruger vi til at navigere i vores hverdag. Gør dig bekendt med dine forforståelser og udfordre dem om nødvendigt.

## Vidste du...

At Etnisk Konsulentteam kan rykke ud i akutte situationer? Derudover underviser, rådgiver og konfliktmægler de i etniske minoritetsfamilier.

## Erfaringer fra job- og sprogcentre:

- **Ansvarliggør den unge** ved at støtte ham/hende i, at uddannelsesvalg er deres eget personlige valg.
- **Find ud af hvem der er modstander** af, at den unge tager en bestemt uddannelse. Inviter til et møde, hvor du kan vejlede og forklare om uddannelsen. Mødet kan også bruges som en mulighed for at fortælle forældrene om uddannelser i Danmark, de måske ikke kender til i forvejen.
- **Afklar kompetencer** sammen med den unge. Nogle gange kan forældrenes ambitioner være urealistiske i forhold til den unges evner. Vejled om hvilke andre muligheder den unge har.
- **Fortæl om mulighederne for efteruddannelse.** Hvis den unge er i gang med en uddannelse, kan det være relevant at oplyse ham/hende om de mange muligheder for at videreuddanne sig.

# Udfordring: Når unge ikke kan tale frit

---

Sommetider sidder familiemedlemmer med til møder arrangeret af job- og sprogcenter, og de kan lægge en dæmper på, hvad den unge tør sige.

**Case:** “Jeg har flere gange oplevet, at borgerne ikke har kunne tale frit. Eksempelvis havde jeg en ung kvinde til en samtale, hvis mand tolkede for hende. Jeg var hele tiden usikker på, om kvinden fik sagt dét, hun ville. De næste samtaler brugte vi vores egne tolke - det var med til at mindske kontrollen en smule.”  
(Jobkonsulent, Københavns Kommune)

## Vidste du...

---

At alle offentligt ansatte i Københavns Kommune har en “skærpet underretningsspligt”, som går forud for tavshedspligten?

I den enkelte sag kan det midlertidigt være svært at vurdere hvad der skal veje tungest - hensynet til tavshedspligten eller hensynet til underretningsspligten. I disse tilfælde kan man med fordel drøfte sagen med sin chef.



## Nyttige links

**www.tosprogstaskforce.dk** På denne hjemmeside kan du få vejledning i brug af tolke.

## Har du tænkt over...

At måske netop DU er den person, som kan hjælpe den unge godt på vej?

## Erfaringer fra job- og sprogcentre:

- **Undersøg om det er negativt, at der er et familiemedlem tilstede.** Spørg ind til den unges behov og find ud af, om familiens tilstedeværelse er en begrænsning for samtalen. Hvis dette er tilfældet fortæl da familiemedlemmerne, at mødet er til for den unge, og det derfor ikke er nødvendigt, at de er tilstede.
- **Brug egne tolke.** Hvis familie, ægtefæller eller lignende er med til mødet på grund af sprogbarrierer, og der er usikkerhed om, hvorvidt der tolkes korrekt skal der *altid* gøres brug af en professionel tolk.
- **Tag uformelle samtaler** med de unge på uddannelsesstedet, så familien ikke kan deltage. Ved uformelle samtaler skal man dog afveje, hvilke problemer den unge kan blive stillet overfor, såfremt familien føler sig ført bag lyset.
- **Tydeliggør din rolle overfor den unge.** Det kan virke beroligende for den unge at vide præcis, hvad du kan hjælpe ham eller hende med. Oplys ligeledes om at du har tavshedspligt.

# Fact - sheet

---

**Hvad gør jeg, hvis borgeren udsættes for vold og trusler i sit ægteskab?** Spørg om lov til at give historien videre og kontakt relevante samarbejdspartnere, som vil kunne hjælpe fx Etnisk Konsulentteam eller LOKK.

**Borgeren er socialt isoleret. Hvad kan jeg gøre for at hjælpe?** Undersøg hvorfor isolationen er opstået. Hvis muligt inviter et eller flere familiemedlemmer til et møde på jobcenteret. Tænk over om du kender til foreninger eller netværk den unge har mulighed for at blive en del af.

**Borgeren må ikke selv vælge sin uddannelse. Hvordan kan jeg hjælpe ham/hende til større medbestemmelse?** Afklar borgerens kompetencer og find i fællesskab frem til hvad der vil være den rette uddannelse for netop ham/hende. Undersøg hvor i familien modstanden kommer fra og på hvilket grundlag.

**Hvad gør jeg, hvis borgeren ikke kan tale frit under vores møder, fordi et familiemedlem er tilstede?** Hvis familiemedlemmet er tilstede grundet sprogbarrierer, tilbyd da altid en tolk tilknyttet job- eller sprogcenteret.

## Nyttige links:

**[www.etniskkonsulentteam.dk](http://www.etniskkonsulentteam.dk)** Få mere viden om social kontrol og forbyggende metoder.

**[www.lokk.dk](http://www.lokk.dk)** Oversigt og viden om krisecentre for voldsramte kvinder i Danmark samt rådgivning af faggrupper og borgere.

**[www.sfi.dk](http://www.sfi.dk)** Få mere viden om etnicitet og uddannelse.

**[www.brugforalleunge.dk](http://www.brugforalleunge.dk)** Få inspiration til vejledningsforløb.

**[www.tosprogstaskforce.dk](http://www.tosprogstaskforce.dk)** Få vejledning til hvordan du kan bruge tolke i dit arbejde.

**[www.etniskung.dk](http://www.etniskung.dk)** Anonym rådgivning til unge.

**[www.foreningsguiderne.dk](http://www.foreningsguiderne.dk)** Få vejledning om foreningslivet i Danmark.

**[www.trygfonden.dk](http://www.trygfonden.dk)** Læs bogen "Familien betyder alt" om vold mod kvinder i etniske minoritetsfamilier.

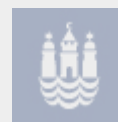
**[www.ditforhold.dk](http://www.ditforhold.dk)** Om kærestevold.

**[www.lmsspiseforstyrrelser.dk](http://www.lmsspiseforstyrrelser.dk)** Landsforeningen mod spiseforstyrrelser og selvskaade.

**[www.skrivdet.dk](http://www.skrivdet.dk)** Livslinjens brevkasse om selvmordstanker.

**[www.evejledning.dk](http://www.evejledning.dk)** Vejledning om uddannelse på nettet.

# Om online rådgivningstilbud



Af Center for Digital Pædagogik

Langt de fleste minoritets- såvel som etnisk danske unge betragter internettet som en helt naturlig del af den sociale virkelighed. Det er derfor også oplagt for dem at søge efter hjælp i den digitale verden. I løbet af de seneste 10-15 år har der i Danmark udviklet sig flere stærke rådgivningstilbud, som er både gratis og ofte relevante at henvise til.

## Hvordan kan online rådgivning hjælpe?

De online rådgivningstilbud kan hjælpe på nye måder, fordi der her etableres et rum, hvor den unge kan øve sig i at udtrykke sig og opleve en voksen der vil lytte og respektere dem. Et rum der opleves trygt for den unge og som udvikler de kompetencer og motivationer, der på sigt skal føre til konstruktive og fremadrettede handlinger ansigt til ansigt.

De netbaserede ungdomsrådgivninger har to grundingsredienser, som er vigtige at kende for at kunne se værdien i denne type af rådgivning:

### 1. Anonymitet

I Center for Digital Pædagogik oplever vi anonymiteten som dét afgørende element for, at den unge føler sig tryk og påbegynder en konstruktiv udvikling i forhold til egne problematikker.

#### • *Den unge oplever at være styrende*

Modsat de fleste fysiske rådgivninger oplever den unge online selv at kunne bestemme, hvilken kommunikationsform der føles bedst, fx chat, brevkasser, debat eller video. I visse tilfælde bestemmer den unge også hvilket tidspunkt på døgnet der passer bedst. Den unge vil desuden altid let kunne logge af og forlade en online samtale, hvis det ønskes. Dette sker sjældent, men den unges bevidsthed om muligheden giver tryk.

#### • *Det fysiske aspekt*

At sidde ansigt til ansigt med en voksen kan for mange unge være forbundet med et fysisk ubehag, hvilket forstærkes hvis ens fysiske velvære er dårligt. Overvægt, selvskadende adfærd og kropsligt selvhad kan derfor besværliggøre en samtale, da den unge oplever det fysiske som en modstandsfaktor i sig selv.

Den anonyme og online rådgivning tager denne modstand ud af spil, hvilket frigør overskud og tryk til selve samtalen.

#### • *Ingen konsekvenser*

Hvad gør far? Hvad tænker læreren? Hvad vil kommunen gøre? Disse er bekymringer, der ofte afholder den unge fra at opsøge hjælp. Det anonyme aspekt sikrer den unge, at der ikke er konsekvenser ved at skulle fortælle om de svære ting, og der frigøres også her overskud til selve samtalen.

---

## 2. En trinvis udviklingsforståelse

Når man som ung ikke har lært at udtrykke sig eller stole på de voksne, som man burde kunne snakke med, har man brug for at øve sig og udvikle disse kompetencer og ressourcer. Som i al anden læring må det ske trinvist.

De fleste online rådgivninger tilbyder flere kommunikationsformer netop ud fra denne betragtning. Den enkelte unge vil ofte afprøve forskellige former for kommunikation og rådgivning, såsom debatfora, brevkasser, blogs, video mfl., og kendetegnende for denne adfærd er en trinvis bevægelse hen imod den egentlige samtale med en voksen. Ofte vil et kommunikationsmedie som chat kunne udgøre det sidste modige skridt inden den unge tager fysisk kontakt.

For Center for Digital Pædagogik og blandt de fleste online rådgivninger er det derfor et klart mål med rådgivningen at motivere og styrke de kompetencer hos den unge, der skal muliggøre en samtale med en voksen ansigt til ansigt.

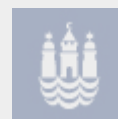
### Hvilke unge kan særligt gavne af online rådgivning?

Center for Digital Pædagogik har erfaring for, at det er en særlig gruppe af unge, der især benytter sig af digitale rådgivninger. De kendetegnes især ved:

- Manglende sociale kompetencer og en opvækst hvor den unge ikke er blevet set, respekteret og hjulpet i forhold til at udtrykke svære følelser og problematikker. Det kan senere resultere i få eller dårlige erfaringer med at snakke om svære følelser og problematikker med voksne. Det gælder både professionelle voksne og voksne i det personlige netværk. Rådgivningerne møder ofte unge der fortæller at ingen vil lytte eller forstå. At det ikke hjælper at tale med voksne, eller måske endda bliver værre.
- En særlig evne til at "flyve under radaren" hos særligt professionelle voksne. Rådgivningerne oplever mange unge, der fortæller, at det kun er online, de åbner op og går i dialog om dét, der fylder indeni. Selv i situationer hvor de bliver direkte adspurgt (eksempelvis af en lærer, socialrådgiver eller psykolog), vil de ofte holde igen.
- En udtalt bekymring for hvilke konsekvenser det kan få, hvis de søger hjælp uden 100 procents anonymitet. Til de digitale rådgivninger udtrykker de unge specifikt, at den manglende anonymitet er den afgørende faktor for, hvorfor de ikke søger hjælp hos de private og professionelle voksne, som de har i deres fysiske netværk.

### De stærkeste ungdomsrådgivninger online

Herunder er fokus på online rådgivning. De fleste af de nævnte rådgivninger vil også tilbyde fysisk- og telefonrådgivning. Samtlige rådgivninger nævnt herunder er 100% anonyme.



Vi skelner mellem “private” og “åbne” rådgivningsmedier. I de private medier er dialogen kun synlig for den rådgivningssøgende, hvilket giver en højere grad af diskretion, hvor den i de åbne medier udgives og vil kunne ses af enhver, dog i anonymiseret form. Åbenheden betyder, at mere “sky” brugere vil kunne læse med og spejle sig i eksisterende indhold. Langt de fleste unge starter på denne måde som læsere af andres problematikker, inden de sætter ord på deres egen situation.

### **Center for Digital Pædagogik anbefaler**

På disse rådgivninger kan alle emner og problematikker tages op.

- Etnisk Ung - Rådgivning for unge med minoritetsbaggrund. Organiseret under Landsorganisationen for Kvindekrisecentre, men henvendt til både drenge og piger. Foregår ved privat brevkasserådgivning, som foretages af voksne professionelle rådgivere. Etniskung.dk
- Cyberhus - Online rådgivning og ungdomshus for alle unge. Organiseret under Center for Digital Pædagogik. Foregår ved åbne anonymiserede brevkasser og privat chat, samt i åbne, anonymiserede debatfora (ung-til-ung). Alle rådgivere i chat og brevkasse er professionelle voksne med socialfaglig uddannelse. Cyberhus.dk
- Børnebrevkassen og Børnechatten - Online rådgivning for alle unge. Organiseret under Børns Vilkår. Foregår ved åbne, anonymiserede brevkasser og privat chat. Alle rådgivere er professionelle voksne med socialfaglig uddannelse. Bornetelefonen.dk

---

Find Københavns Kommunes handleplan for social kontrol på  
[www.kk.dk/socialkontrol](http://www.kk.dk/socialkontrol)

Vi håber, de gode erfaringer fra lærere, klubmedarbejdere, integrations- og jobkonsulenter har givet inspiration, så vi sammen kan løfte opgaven med at sikre et godt ungdomsliv for alle unge.

**Kataloget er udarbejdet af Navigent for  
Beskæftigelses- og Integrationsforvalt-  
ningen i Københavns Kommune, 2013.**